

Hana Kordová Marvanová: Odborníků na stavební právo je málo. Na Hlavním stavebním úřadě bude třeba soustředit ty nejlepší

„Jakmile má něco velký dosah, vyžaduje to velkou odbornost a specializaci, a tedy soustředění kapacit a odborníků. Těch v Praze zase není tolik, není jich dost, aby mohli být na každém z 22 stavebních úřadů,“ vysvětluje pražská radní pro legislativu, veřejnou správu a podporu bydlení Hana Kordová Marvanová (Spojené síly pro Prahu), proč by měl v Praze vzniknout Hlavní stavební úřad. Inspirací je pro ni i praxe v soudnictví, kde se složitější případy řeší také na krajské úrovni. Hlavní úřad by projednával velké stavby a dopravní projekty, které mají celoměstský dosah. V pražské koalici zatím ale nad novým konceptem nepanuje shoda. Vyhláška, která by změnila Statut hlavního města Prahy, zatím putovala do připomínkového řízení.

Připravila jste vyhlášku, která by zřídila v Praze Hlavní stavební úřad. Proč je to tak zásadní?

Navrhujeme velmi jednoduchou změnu statutu města tak, aby stavby celoměstského významu byly rozhodovány na úrovni magistrátu. Důvody jsou dva. Zaprvé povolování, které dnes probíhá na 22 stavebních úřadech městských částí, je roztržštěné, kolikrát se liší a často dochází k dlouhým průtahům. Zároveň jednotlivé úřady na městských částech těžko mohou zohlednit celoměstský význam stavby. Náš cíl je rozhodování urychlit a více zprofesionalizovat. Chtěli bychom, aby na úrovni magistrátu v rámci rozhodování v prvním stupni byli kvalitní odborníci, kteří jsou schopni větší stavby celoměstského významu skutečně kvalitně posoudit, aby pak také nedocházelo k průtahům v důsledku toho, že jsou rozhodnutí rušena nadřízeným orgánem nebo pak neobstojí v rámci správního soudnictví. Změna se dotkne dvou typů staveb – jednak významných staveb dopravní infrastruktury, tedy těch, na které se vztahuje zákon 416 o urychlení výstavby dopravní infrastruktury, a za druhé by úřad řešil velké stavby, u kterých jsme zvolili kritérium podlahové plochy nad 4000 metrů čtverečních.

To je asi 60 bytů?

Zhruba ano.

Významné stavby dopravní infrastruktury by stejně novelou zákona o urychlení liniových staveb i bez vyhlášky přešly od srpna na magistrát, takže změna by přišla tak jako tak?

Ano, jinak ani statut nebude v souladu se zákonem 416. My k tomu chceme přistoupit komplexně, postavit úřad nově, nabrat kvalitní odborníky. Zároveň máme v běhu iniciativu, kterou domlouval poslanec Jakub Michálek s ministryní práce a sociálních věcí, aby vládní nařízení umožnilo lepší odměňování významných odborníků, kteří pracují v rámci státní správy i v rámci přenesené působnosti. My bychom samozřejmě chtěli naše odborníky lépe zaplatit. Základ je kvalitní a rychlé rozhodnutí. Česká republika se opravdu dramaticky propadá v obtížnosti povolování staveb, za posledních 10 až 15 let se významně snížil počet dokončených a povolených staveb. Všechny parametry se zhoršily a já bych řekla, že povolovací řízení je ještě mnohem pomalejší a delší než soudní řízení. Já bych to srovnala se situací po roce 2000, kdy nefungovaly zápisy do obchodního rejstříku a bylo neuvěřitelně těžké založit firmu. To se podařilo vyřešit, byly nastaveny lhůty, posílení pracovníci, přišla změna legislativy a dneska není nejmenší problém v České republice založit firmu. Tak totéž by se mělo stát u stavebního řízení.

Vaši koaliční partneři se ale nestaví k Hlavnímu stavebnímu úřadu právě nadšeně. Proč?

Dohodli jsme se s náměstkem pro územní rozvoj Petrem Hlaváčkem, se kterým jsme koncept hlavního úřadu tvořili společně, že vyhlášku pošleme do připomínkového řízení. Zatím na hlavním úřadu není shoda, koaliční partneři, tedy Praha sobě a Piráti vesměs říkají, že je třeba nejdříve získat data. Ta data ale existují. Přílohou návrhu je analýza, kterou zpracovávaly ČVUT a IPR s podporou Technologické agentury ČR, kde je doloženo, jak dlouho projednání stavebního záměru v Praze trvá – je to v průměru devět let, z toho samotná stavba zabere dva roky - a že k průtahům skutečně dochází. Navíc pro mě je důležitý systémový argument – jakmile má něco velký dosah, vyžaduje to velkou odbornost a specializaci, a tedy soustředění kapacit a odborníků. Těch v Praze zase není tolik, není jich dost, aby mohli být na každém z 22 stavebních úřadů. Zároveň je zřejmé, že se způsob jejich rozhodování rozchází.

Hlavní stavební úřad by do jejich rozhodování vnesl jednotu?

On by mohl stavební úřady na městských částech metodicky vést. Uvedla bych dva příklady. V soudnictví, ať už v civilním nebo trestním, jakmile jde o věci velkého významu, ať obchodní nebo trestní, řeší se na krajském stupni, tedy na úrovni kraje. Nejsou na každém obvodním nebo okresním soudu a totéž platí vlastně pro celé správní rozhodování. Nebo vyšetřování trestných činů, teď se hodně diskutuje o nezávislosti justice, přičemž velkým pokrokem v minulosti bylo zřízení specializovaných odborů pro stíhání nejzávažnější hospodářské kriminality, které jsou soustředěny na Vrchních státních zastupitelstvích. Jsou jen dvě pro celou republiku, protože se vědělo, že odborníků, kteří musí být vyškoleni a musí mít schopnost s miliardovými podvody bojovat, je konečný počet, a že je třeba soustředit síly.

S tím, že vzniknou krajské stavební úřady, počítá i návrh nového stavebního zákona. Praha by mu tedy šla naproti?

Ano, ať už zákon ponechá přenesenou působnost stavebních úřadů, nebo budou čistou státní správou, ke zjednodušení koncepce, která urychlí stavební řízení, bude muset dojít. A samozřejmě ruku v ruce s tím musí dojít k posílení odborníků, ale na to myslíme také, proto se jedná o možnosti navýšit platy. Pokud státní správa nebo samospráva nebudou alespoň trochu konkurenceschopné se soukromým sektorem, kvalitnější lidé nebudou pracovat pro stát, anebo pro město.

Máte přehled, kolik chybí na stavebních úřadech lidí?

Přesný údaj ze všech stavebních úřadů nemám. Chceme svolat poradu se stavebními úřady a jednat o tom. I s personálním obsazením by hlavní úřad pomohl. Objevuje se ještě jeden argument – že bude mít korupční potenciál. Já ale říkám, že rozhodování může mít vždycky korupční potenciál, ať už je to na městské části nebo na úrovni magistrátu. Vždy bude záležet na lidech, jestli takové netransparentní rozhodování připustí a my ho nepřipustíme. Zároveň záleží na kontrolních mechanismech.

Proč by mělo být rozhodování na velké radnici nebezpečnější než na malých?

Možná je to právě naopak. Na městských částech může být na rozhodování méně vidět, je roztržštěné na hodně místech. My jsme kandidovali s tím, a všichni o tom hovořili ve volební kampani, že chceme rozhýbat Prahu, že se musí odblokovat to, co v Praze nefunguje, lidé jsou nespokojení, doprava je zablokovaná, byty se zdražují... My ale nemáme pravomoci to ovlivnit. Že se bude rozhodovat na úrovni magistrátu, neznamena, že se magistrátní odbor nebude muset vypořádat s připomínkami, které přijdou. Obavy, že se budou šmahem odmítat připomínky, které přicházejí od místních iniciativ,

jsou liché. Řízení musí být korektní, nestranné, ale rychlé. A vždy zůstane možnost přezkumu, takže i když se rozhodnutí nebude líbit komukoliv včetně žadatele, bude moci proti němu uplatnit opravné prostředky.

Mohl by hlavní úřad eliminovat tzv. systémovou podjatost, která limituje spolupráci radnic s investory, resp. dohody například o výstavbě veřejné vybavenosti z jejich strany?

Městská část by mohla snáze uzavírat smlouvy s investory, že například získá část bytů z výstavby, že investor postaví školku, školu, daruje pozemek, převede do majetku městské části komunikace... To se dnes už děje, ale s rizikem, že je pak rozhodnutí napadnutelné.

Jaký názor mají na Hlavním stavební úřad starostové a vedoucí stavebních úřadů?

My jsme návrh poslali do připomínkového řízení a jsme zvědaví na písemné reakce, které přijdou. Ještě nemám písemná vyjádření, ale znám ústní vyjádření některých starostů, kteří s tím nesouhlasí. Počítám, že svoláme poradu se starosty i s vedoucími stavebních úřadů a budeme zjišťovat, jaké mají problémy, kolik jim chybí lidí a jak dlouho trvá projednání žádostí na jejich úřadech. Bohužel jsme od nich zatím nedostali statistiky.

Hlavní stavební úřad tu do roku 2003 existoval a byl schopen rozhodovat v řádu měsíců...

A byly tu výhrady k jeho rozhodování, ale ty jsou vždy a vždy záležitosti na lidech. Zrovna tak jsem slyšela ságy o ovlivňování řízení na úřadech při městských částech.

Jaký je teď časový harmonogram vyhlášky?

Je rozeslána do třicetidenního připomínkového řízení, takže bychom na začátku června měli mít výstup. Pak bude svolána komise rady pro právní postavení Prahy, kam návrh spadá. Vedle komise se bude návrhem zabývat výbor pro legislativu. Podle ohlasů vyhlášku předložíme do zastupitelstva. Také záleží na stanovisku koaličních partnerů a ostatních klubů, já jsem na to sama zvědavá.

Opozice na rozdíl od koaličních partnerů vyjadřovala návrhu podporu už před volbami...

Mluvila jsem s Tomášem Portlíkem, který je předseda klubu ODS, a ten návrh podporuje, podobně jako Patrik Nacher za ANO. Jsem zvědavá na vyjádření jejich starostů....